

Aleksander Walczak

**PORADNIK EDYTORSKI PRAC
DYPLOMOWYCH**

Szczecin 2012

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1 Wykaz wymaganych dokumentów przy złożeniu pracy dyplomowej (inżynierskiej/magisterskiej) w dziekanacie.....	4
2 Graficzny układ pracy.....	8
2.1 Strona tytułowa	8
2.2 Strona wydawnicza	9
2.3 Przykładowy spis treści.....	10
2.4 Wykaz użytych skrótów i symboli.....	13
2.5 Rozdziały metodyczne i merytoryczne	16
2.6 Tabele, wykresy, rysunki	16
3 Redagowanie przypisów bibliograficznych	18
3.1 Rodzaje przypisów (zasady ogólne)	18
3.2 Tradycyjny system przypisów (PN-ISO690)	20
3.3 System Harwardzki	28
3.4 System Oksfordzki	31
3.5 Przypisy numeryczne	35
4. Uwagi techniczne i redakcyjne	37
4.1 Zewnętrzny wygląd i forma pracy	37
4.2 Wewnętrzny układ pracy	40
5. Schemat pracy dyplomowej	40
6. Ocena pracy dyplomowej.....	44
Załączniki.....	45
1. Wzór – Ocena pracy dyplomowej.....	45

2. Klasyczny układ inżynierskiej pracy dyplomowej – wzór 1	47
3. Klasyczny układ magisterskiej pracy dyplomowej – wzór 2.....	48
4. Wniosek o odpis dyplomu w języku obcym.	49
Bibliografia poradnika	50
A. Literatura.....	50
B. Źródła internetowe	52
C. Normy prawne.....	52

Wprowadzenie

Niniejszy poradnik jest zakończeniem cyklu wydawniczego mego autorstwa w zakresie końcowej fazy studiów dotyczącego przygotowań pracy dyplomowej.

Rozpocząłem przewodnikiem metodycznym:

- Seminarium i praca dyplomowa z nawigacji, WSM Szczecin 1979,
oraz dalszym rozważaniem tej problematyki pozycjami:

- Rola seminarium dyplomowego w uczelniach morskich, WSM Szczecin 1994

- O jakości kształcenia w polskich uczelniach morskich, AM w Szczecinie 2003

- Zarys metodologii badań naukowych w nawigacji morskiej, wyd. Zapol 2005.

Celem tego wydania jest przedstawienie powszechnie stosowanych formalnych wymagań i propozycji dotyczących schematu pracy dyplomowej, jak i graficznego jej układu, w aspekcie kolejności prezentacji merytorycznych treści opracowania. Dotyczy to zarówno poprawności metodycznej, językowej, jak i graficznej.

Przedstawione przykłady oparto na formalnych wymaganiach dziekanatów Akademii Morskiej w Szczecinie oraz na tematyce z zakresu nawigacji morskiej i na przepisach Polskiej Normy PN-ISO690, które zawierają ważne opracowanie: „Dokumentacja; przepisy bibliograficzne „Zawartość, forma i struktura” ustanowione przez PKN w dniu 11 lipca 2002 (Uchwała nr 19/2002-0/). Ponadto podano także systemy harwardzki i oksfordzki, które są bardzo zbliżone do siebie i powszechnie stosowane w naukach podstawowych i technicznych. Omówiony został również przypis numeryczny.

Uważam, że z powodzeniem mogą z tego poradnika lub jego fragmentów korzystać inne wydziały uczelni, nie tylko morskiej, gdyż opiera się on o powszechnie przyjęte zasady pisania prac dyplomowych stosowanych w Polsce.

Zaznaczam, że oprócz formalnych wymagań wydziałów uczelni morskiej pozostałe prezentowane rozdziały są propozycją, opartą na klasycznych przykładach, w logicznym, metodycznym ujęciu kolejności przekazywanych merytorycznych treści.

Liczę, że przedstawiony poradnik będzie życzliwie przyjęty przez studentów, ułatwiając im przygotowanie prac dyplomowych, a informacje tam zawarte pozwolą na ominięcie zagrożeń związanych z odmową ich przyjęcia z błahych przyczyn formalnych.

Mam także na uwadze kolegów, promotorów, którzy zaakceptują ten poradnik, ułatwiając im oszczędność czasu na tłumaczenie oczywistych i niezbędnych formalnych zasad edytorskich.

Jak wspomniałem praca dyplomowa stanowi końcowy element całości problematyki cyklu kształcenia studenta, jest wyrazem jakości naszych wysiłków dydaktyczno-naukowych, zawartych w ocenie nie tylko metodycznej, merytorycznej ale także formalnej strony pracy.

A. Walczak

1. Wykaz wymaganych dokumentów przy złożeniu pracy dyplomowej (inżynierskiej/magisterskiej) w dziekanacie

Podjęcie się pracy dyplomowej i jej złożenie w dziekanacie wymaga znajomości pewnych procedur formalnych.

Poza oczywistym faktem zaliczenia egzaminów objętych programami studiów należy wiedzieć, jakie dokumenty są niezbędne przy złożeniu pracy dyplomowej do obrony, czyli uwzględnić i zrealizować wymagania formalne.

1.1 Z zakresu pracy dyplomowej należy złożyć w dziekanacie:

- 2 egzemplarze drukowane dwustronnie w języku polskim, podpisane przez promotora,
- 2 płyty opisane wg wzoru (na płycie i na okładce płyty) w papierowej okładce przyklejone na wewnętrznej stronie pracy dyplomowej, podpisane przez promotora na płycie.

Uwagi:

- a) Należy przewidzieć dodatkowe 2 egzemplarze dla promotora i potrzeb własnych.
- b) Za zgodą Dziekana praca może być przedstawiona w języku angielskim.

1.2 Dowód wpłaty za dyplom¹:

- dyplom w języku polskim
- dyplom w języku angielskim

1.3 Zdjęcia:

- 4 zdjęcia dyplomowe rozmiar 4,5x6,5 do dyplomu w języku polskim,
- 2 zdjęcia dyplomowe rozmiar 4,5x6,5 do dyplomu w języku angielskim.

Zdjęcia do dyplomu powinny być wykonane w mundurze. W przypadku braku munduru zdjęcia należy wykonać w ubraniu odświętnym. W przeciwnym przypadku zdjęcia nie będą przyjmowane do przygotowania dyplomu.

1.4 Podanie o wydanie dyplomu w języku angielskim (wzór w załączeniu)

¹ Wielkości wpłat mogą być zmienne. W roku 2012 wynosiły one w języku polskim 60 zł, a w angielskim 40 zł.

1.5 Przedstawić certyfikaty:

- Indywidualne techniki ratunkowe.
- Elementarne zasady udzielania pierwszej pomocy medycznej.
- Bezpieczeństwo własne i odpowiedzialność wspólna.
- Ochrona przeciwpożarowa stopień wyższy.
- ARPA poziom operacyjny.

Dotyczy tylko studiów niestacjonarnych.

1.6 Dodatkowy element

WZÓR OPISU PŁYTY I KOPERTY PRACY DYPLOMOWEJ

Akademia Morska w Szczecinie
Wydział Nawigacyjny
Instytut Inżynierii Ruchu Morskiego
PRACA DYPLOMOWA
MAGISTERSKA

Dyplomant:
Agata Janik
Nr albumu: N/2456
Promotor:
dr.inż. kpt.ż.w.
Zbigniew Nowak

Nie wyrażam zgody
na udostępnienie
elektroniczne w sieci

Temat: ANALIZA DZIAŁAŃ
MORSKICH W ZATOCE ADENSKIEJ
I WYBRZEŻY SOMALII
W LATACH 2008-2012

Wyszczególnienie informacji zawartej na płycie

<p>AKADEMIA MORSKA W SZCZECINIE</p> <p>PRACA DYPLOMOWA INŻYNIERSKA / MAGISTERSKA</p> <p>INSTYTUT: WYDZIAŁ: SPECJALNOŚĆ: PROMOTOR: PODPIS PROMOTORA</p> <p>DYPLOMANT: NR ALBUMU:</p> <p>TEMAT PRACY:</p> <p style="text-align: center;">SZCZECIN 2010</p>
--

1.7 Klauzule

Praca dyplomowa powinna zawierać klauzule dotyczące:

- postanowienia autora o udostępnianiu lub nieudostępnianiu pracy,
- oświadczenie, że praca była wykonana samodzielnie.

Wzór klauzuli, którą należy umieścić w pracy

Wyrażam zgodę na udostępnianie mojej pracy w Czytelni Biblioteki Głównej Akademii Morskiej w Szczecinie oraz na udostępnianie elektroniczne w sieci BG.

Data..... Podpis.....

lub

Nie wyrażam zgody na udostępnianie mojej pracy w Czytelni Biblioteki Głównej Akademii Morskiej w Szczecinie oraz na udostępnianie elektroniczne w sieci BG.

Data..... Podpis.....

Oświadczam, że praca została sporządzona samodzielnie, tj. poza niezbędnymi konsultacjami nie korzystano z pomocy osób trzecich, a w szczególności nie zlecano opracowania pracy lub jej części innym osobom, jak również wszystkie wykorzystane podczas pisania pracy źródła literaturowe zostały podane do wiadomości.

Data..... Podpis.....

Powyższe wzory klauzul umieszczane są po stronie tytułowej i stronie wydawniczej przed spisem treści. Są one zabezpieczeniem praw autorskich dzieła (pracy dyplomowej)

Oświadczenie jest stwierdzeniem, że praca nie zawiera elementów plagiatu, przywłaszczenia cudzego dzieła lub pomysłu twórczego i przejęcia pod własne autorstwo.

2. GRAFICZNY UKŁAD PRACY

Treści merytoryczne zawarte w pracy wymagają odpowiedniego przedstawienia. Dotyczy to zarówno poprawności językowej jak i graficznej.

2.1 STRONA TYTUŁOWA:

a. wzór pierwszej strony – z podpisami dziekana, promotora, dyplomanta

AKADEMIA MORSKA SZCZECIN

Wydział Nawigacyjny

Data pobrania tematu pracy

Data zdania pracy.....

PRACA DYPLOMOWA INŻYNIERSKA

Dyplomant		Nr albumu:
Specjalność		
Promotor		Ocena:
Recenzent		Ocena:
Egzamin dyplomowy - data		

TEMAT: (w języku polskim i angielskim)

Dyplomant.....

Promotor.....

Dziekan.....

2.2 Wór drugiej strony – wydawniczej.

**AKADEMIA MORSKA W SZCZECINIE
WYDZIAŁ NAWIGACYJNY**

Radosław Wesółowski

**Światowa sytuacja nielegalnych przerzutów emigrantów
drogą morską.**

The global situation of illegal transport of migrants by sea.

Praca magisterska napisana
w Instytucie Nawigacji Morskiej
pod kierunkiem
prof. dr inż. kpt.ż.w. Zbigniewa Nowaka

Szczecin 2012

2.3 PRZYKŁAD SPISU TREŚCI Z PRACY MAGISTERSKIEJ

p.t. „AIS dalekiego zasięgu (LRIT) – metody łączności i ich analiza”

Wykaz skrótów użytych w pracy.....	13
Wstęp.....	19
Rozdział 1	
Metodologia badań i literatura przedmiotu	21
1.1 Literatura przedmiotu.....	22
1.2 Metodologia badań.....	23
1.3 Cel i zakres pracy.....	24
1.4 Problem badawczy	24
1.5 Hipoteza	25
1.6 Wybór metody badawczej i procedura badawcza.....	26
1.7 Przyjęte definicje zastosowane w pracy	28
Rozdział 2	
Charakterystyka światowego systemu identyfikacji i śledzenia statków - LRIT....	29
2.1 Akty prawne IMO w zakresie identyfikacji i śledzenia statków – LRIT.....	31
2.2 Wprowadzanie systemu oraz jego działanie	38
Rozdział 3	
Elementy składowe systemu LRIT i ich zadania	45
3.1 Elementy składowe systemu.....	45
3.2 Statkowe urządzenia LRIT	47
3.3 Dostawca usług Aplikacyjnych i Radiokomunikacyjnych	48
3.4 Bazy Danych	49
3.5 Międzynarodowe Centrum Wymiany Danych LRIT	53
3.6 Koordynator systemu LRIT	55
3.7 Plan dystrybucji danych LRIT	55
Rozdział 4	
Badanie metod łączności LRIT	57
4.1 Łączność zewnętrzna systemu	57
4.2.1 metody łączności z podziałem na zasięg działania.....	57
4.2.2 metody łączności pod względem niezawodności systemów.....	63
4.2.3 metody łączności z uwzględnieniem typu urządzenia	64
4.2 Łączność wewnętrzna systemu LRIT	67

4.2.1 Typy wiadomości	67
4.2.2 Protokoły komunikacyjne	69
4.2.3 Bezpieczeństwo danych wewnętrznych	74
4.3 Statystyki przedstawiające działanie systemu	75
 Rozdział 5	
LRIT – system zwiększający bezpieczeństwo nawigacji.....	81
5.1 Piractwo.....	81
5.2 Terroryzm.....	84
5.3 Zagrożenia ze strony środowiska naturalnego	86
 <i>Zakończenie i wnioski.....</i>	 89
<i>Bibliografia</i>	<i>91</i>
<i>Spis rysunków.....</i>	<i>95</i>
<i>Spis tabel</i>	<i>97</i>
<i>Spis wykresów</i>	<i>99</i>
<i>Załączniki</i>	<i>101</i>

Ad.2.1 STRONA TYTUŁOWA

Strona tytułowa zawiera informacje dotyczące uczelni, wydziału, instytutu oraz daty pobrania tematu pracy i złożenia pracy. Ma to znaczenie dla kontroli obowiązującego czasu spełnienia końcowego obowiązku obrony pracy dyplomowej po zakończeniu studiów.

Poza tym załączona tabela zawiera dane dotyczące dyplomanta, numeru jego albumu, specjalności oraz nazwiska promotora i recenzenta wraz z miejscem na datę i ocenę z egzaminu dyplomowanego. Pod tabelą, na stronie tytułowej jest miejsce na podanie tematu pracy w języku polskim i angielskim, oraz podpisów dyplomanta, promotora, dziekana, które dokonywane są po przekazaniu opracowania, z potwierdzeniem promotora o jej przyjęciu i dziekana z racji stanowiska upoważnionego do wyznaczenia recenzenta.

Zawarte tam informacje mają istotne znaczenie w procedurze ewidencyjnej, które ułatwiają w różnych sytuacjach odtworzenie i potwierdzenie ukończenia uczelni i obrony pracy dyplomowej oraz przekazanie jej do zbiorów archiwalnych.

Ad.2.2 STRONA WYDAWNICZA

Strona wydawnicza powinna być przygotowana zgodnie z podanym wzorem. Dopuszczalne jest umieszczenie herbu Uczelni.

Ad.2.3. SPIS TREŚCI

Jest układem zawartych w pracy występujących informacji i rozdziałów (ew. podrozdziałów) z podaniem stron, na których znajduje się początek treści opracowania.

Wymienione poprzednio zamieszczone informacje nie posiadają numeracji stron, lecz ich pominięte cyfry uwzględnia się w dalszej kolejności opracowania.

Opisywanie stron zaczyna się od skrótów użytych w pracy. Wstęp, Zakończenie (Podsumowanie, Wnioski) nie są rozdziałami, którymi są zasadnicze części metodologiczne i merytoryczne pracy.

Spis treści, którego pierwsze słowo zaczyna się z dużej litery jej zawartości, a tytuły rozdziałów należy pisać wytłuszczonym drukiem. Podrozdziały natomiast umieszcza się boczny odstępem zwykłą czcionką pod rozdziałem. Sposób numeracji w spisie podany będzie w punkcie 2.5.

2.4 WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW I SYMBOLI

Z racji licznie używanych skrótów i symboli, które zapewniają skrócenie nadmiernie rozbudowanego tekstu należy je uwzględnić w specjalnie przygotowanym wykazie. Zawodowy język morski posiada wiele skrótów i symboli używanych w języku angielskim często mających różne znaczenia w innych dziedzinach piśmiennictwa: technicznego, ekonomicznego, politycznego itp.

Wobec powyższego należy przygotować wykaz wykorzystywanych skrótów i symboli użytych w pracy.

Załączony przykład stosowany w pracach dyplomowych uczelni morskich na wydziale nawigacyjnym przedstawiony jest w załączeniu, gdzie rubryki zawierają skrót oraz określenia w języku angielskim i polskim.

Wyeksponowane na pierwszej pozycji określenia w języku angielskim jest dyktowane przewagą skrótów w tym języku. Sugeruje się, żeby wykaz ten był wykonywany na kolorowej kartce papieru, ze względu na częste sięganie przez czytelników do wyjaśnienia znaczenia użytych w tekście skrótów.

To samo dotyczy symboli. Dla przykładu podaję najbardziej popularne:

- a. symbole
 - α – początkowy kąt drogi po ortodromie z punktu A do B,
 - δ – dewiacja itp.
- b. znaki
 - - prawy trawers
 - wysokość zmierzona do dolnej krawędzi słońca

Skrót	Określenie	
	W języku angielskim	W języku polskim
<i>AIS</i>	<i>Automatic Identification System</i>	System automatycznej identyfikacji
<i>ARPA</i>	<i>Automatic Radar Plotting Aids</i>	Radar z automatycznym śledzeniem echa
<i>ATA</i>	<i>Automatic Tracking Aid</i>	Automatyczne urządzenie śledzenia ech radarowych
<i>GT</i>	<i>Gross Tonnage</i>	Pojemność rejestrowa brutto
<i>DGPS</i>	<i>Differential Global (Satellite) Positioning System</i>	Różnicowy globalny (satelitarny) system pozycyjny
<i>DSM</i>	<i>Disconnectable Safety Module</i>	Odłączalny moduł bezpieczeństwa
<i>DSC</i>	<i>Digital Selective Calling</i>	Cyfrowe selektywne wywołanie
<i>ECDIS</i>	<i>Electronic Chart Display and Information System</i>	System map elektronicznych i informacji
<i>EEBD</i>	<i>Emergency Escape Breathing Device</i>	Awaryjny aparat oddechowy
<i>ES</i>	<i>Environmental System</i>	System utrzymujący poziom tlenu
<i>EPA</i>	<i>Electronic Plotting Aid</i>	Elektroniczne urządzenie nakresowe
<i>EPIRB</i>	<i>Emergency Position Indicating Radio Beacon</i>	Radiopława awaryjna
<i>FFE</i>	<i>Fire Fighting Equipment</i>	Środki obrony ppoż.
<i>GHz</i>	<i>Gigahertz</i>	Giga herc
<i>GMDSS</i>	<i>Global Maritime Distress and Safety System</i>	Światowy morski system powiadamiania o niebezpieczeństwie i zapewnian bezpieczeństwa
<i>GPS</i>	<i>Global (Satellite) Positioning System</i>	Globalny (satelitarny) system pozycyjny
<i>HSC</i>	<i>High Speed Craft</i>	Szybka jednostka morska

<i>INMARSAT</i>	<i>International Mobile Satellite Organization</i>	Międzynarodowa Organizacja Ruchomej Łączności Satelitarne
<i>IMG</i>	<i>International Maritime Organization</i>	Międzynarodowa Organizacja Morska
<i>ISM Code</i>	<i>International Safety Management Code</i>	Kodeks zarządzania bezpieczeństwem
<i>KW</i>	<i>Kilowatt</i>	Kilowat
<i>LSA</i>	<i>Life Saving Appliance</i>	Środki ratunkowe
<i>MCA</i>	<i>Maritime & Coastguard Agency</i>	Agencja morska i straży przybrzeżnej
<i>MES</i>	<i>Maritime Evacuate System</i>	Morski system ewakuacyjny
<i>MSC</i>	<i>Maritime Safety Committee</i>	Komitet Bezpieczeństwa Morskiego
<i>OAS</i>	<i>Obstacle Avoidance Sonar</i>	Sonar wykrywający przeszkody podwodne
<i>QM2</i>	<i>Queen Mary 2</i>	Queen Mary 2
<i>Ro-ro</i>	<i>Roll on-roll off</i>	Technika poziomego ładowania
<i>RS</i>	<i>Rendez-vous System</i>	System namiarowy na łodzi podwodnej
<i>SAR</i>	<i>Search And Rescue</i>	Poszukiwanie i ratowanie
<i>SARI-</i>	<i>Search And Rescue Transponder</i>	Transponder radarowy
<i>SOLAS</i>	<i>International Convention for the Safety of Life at Sea</i>	Międzynarodowa konwencja o bezpieczeństwie życia na morzu

2.5 ROZDZIAŁY METODYCZNE I MERYTORYCZNE – są zgodne ze spisami treści według określonego planu i przyjętej procedury. Rozdziały metodyczne i merytoryczne rozpoczynamy od nowej oddzielnej strony, numerując cyframi arabskimi 1;2;3;4;.....n

Podrozdział rozdziału 1: 1.1, 1.2, 1.3

Podrozdział podrozdziału 1.1: 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3

Podrozdział podrozdziału 1.2: 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3

Wstęp, zakończenie, bibliografia nie są numerowane.

2.6 TABELE, WYKRESY, RYSUNKI.

2.6.1 TABELE

Tabela 2. ARKUSZ OBSERWACJI nr

Statek GT DWT /L/ Stan
 /Z/ Załad.

LP.	DATA	CZAS		REJON	POZYCJA		V _S	T W M LUB STOPACH	WIATR		WIELKOŚĆ DRYFU
		GODZ.	MIN.		φ	λ			SIŁA	< K	

Źródło: Opracowanie własne

Należy zachować jednakową nazwę „tabela” przy zachowaniu kolejnej numeracji w całej pracy. Nie jest błędem, jeśli ilość tabel jest liczna, należy ustalić numery w rozdziałach zaznaczając rozdział 1 tabela 1.1, 1.2, 1.3.....

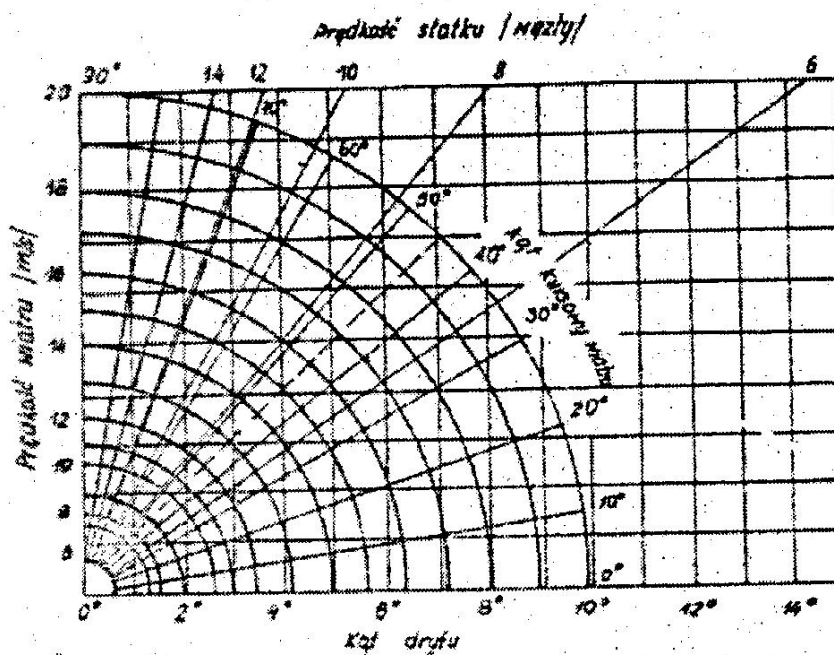
rozdział 2 tabela 2.1, 2.2, 2.3

Miejsce oznaczeń tabeli: u góry z lewej strony przed tytułem, a źródło w lewym dolnym rogu – oznaczając autora, nazwę źródła, wydawnictwo, miejsce i rok oraz stronę lub strony.

W przypadku prezentacji własnych badań – piszemy badania własne, opracowanie własne.

Stosowanie przypisów [] do bibliografii jest wyjaśnione w podrozdziale 3.5.

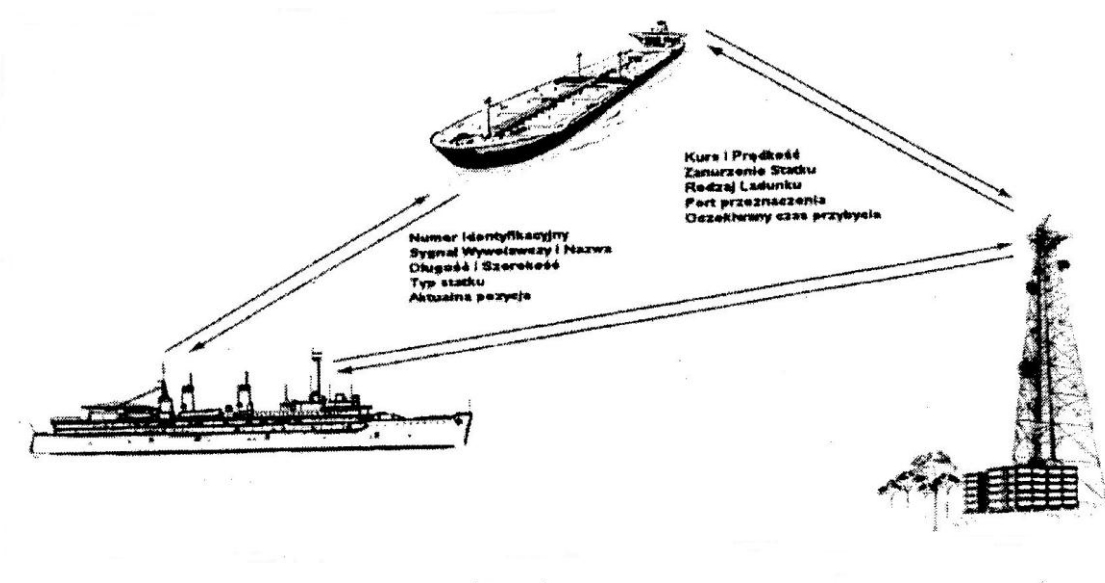
2.6.2_WYKRESY

Rys.1 Wykres zależności kąta dryfu od zmiennych elementów wiatru i prędkości statku.

Źródło: Opracowanie własne

2.6.3 RYSUNKI

Rys.2 Informacje transmitowane przez system AIS. [17]

Rysunki, wykresy, schematy numeruje się i opisuje na dole wraz ze źródłem.

3. REDAGOWANIE PRZYPISÓW BIBLIOGRAFICZNYCH

Każda myśl, którą czerpiemy od innego autora musi być opatrzona przypisem. Zamieszczane przypisy powinny być tak redagowane, aby czytelnik mógł odróżnić opinie własne prezentowane w pracy dyplomowej od cytowanych i z łatwością zidentyfikowane przytaczanych autorów.

Przypisy stanowią także informacje dla czytelnika jako źródło, czy dodatkowe wyjaśnienie przeczytanych treści oraz myśli autora pracy.

3.1 Rodzaje przypisów (zasady ogólne)

3.1.1 a) Przypis źródłowy zwykły – wykazuje źródło pochodzenia cytatu, opinii, danych liczbowych, sądów, klasyfikacji itp.

Przykład 1.

¹K.Zimkiewicz, Podstawy zarządzania, PWN, Warszawa-Poznań 1993 s.15

b) W przypadku, gdy autor w swej wypowiedzi powołuje się na inne źródło, należy tę informację wyrazić w przypisie.

Przykład 2.

²A.Krajewski, Prace magisterskie i licencjackie, Warszawa 2003 s.71 za I.Boć, Jak pisać prace magisterską, Wrocław 1995, s.31-38

3.1.2 Przypis źródłowy rozszerzony – obejmuje wskazania źródła i cytaty z niego pochodzący, bądź komentuje poglądy.

Przykład 1.

³Autor wyjaśnia, że „Systemy rozgraniczenia mają na celu podnoszenie bezpieczeństwa żegluga na akwenach..... [w] W.Rymarz, Podręcznik Międzynarodowego Prawa Drogi Morskiej, Wyd. Trademar, Gdynia 1995, s.83

3.1.3 Przypis odsyłający – kieruje czytelnika do innych fragmentów pracy.

Przykład 1.

⁴Patrz wyżej, rozdz.4 s.56 albo kwestie te omawia się w rozdz.4 s.56

3.1.4 Przypis polemiczny – zawierający polemikę z przedstawianymi w tekście poglądami, a przeprowadzenie dyskusji w tekście głównym mogłoby rozbić ciągłość wywodów.

Przykład 1.

⁵Trudno się zgodzić z poglądami tego autora, gdyż w badaniach innych autorów (np. J.Urbański, Z.Kopacz, I.Posiła, Nawigacja Morska, cz.II, AMW, Gdynia 200s.123-128) stosują odmienne metody.

3.1.5 Przypis dygresyjny – służy do umieszczania uwag i spostrzeżeń narzucających się piszącemu na marginesie rozważań głównych.

Przykład 1.

⁶Podobne zjawiska hydrometeorologiczne są znane w innych dyscyplinach (w nawigacji) i opisywane są w literaturze morskiej (a.Nowicka, Manewrowanie statkiem w warunkach specjalnych, Wyd.Oderraum, Szczecin 1992 s.114-128)

3.1.6 Przypis słownikowy – podający znaczenie użytych terminów.

Przykład 1.

⁷Termin „awaria wspólna” – poświęcenie części ładunku lub statku albo poniesienie nadzwyczajnych wydatków w celu uratowania przed groźącym niebezpieczeństwem zaangażowanego w przedsięwzięcia żeglugowe,

⁸por. awaria wspólna [w] Leksykon bezpieczeństwa morskiego, Red. T.Szubrycht, Wyd.AMW, Gdynia 2008 s.13-14

Stosuje się najczęściej dwie grupy przypisów:

- wg Polskiej Normy ISO 690 często zwanej systemem tradycyjnym,
- systemy: harwardzki i oksfordzki – stosowany najczęściej w naukach ścisłych i technicznych.

Przypisy występują zarówno w tekście lub powinny wiązać się z nim za pomocą odnośników.

3.2 Tradycyjny system przypisów (PN - ISO 690)

3.2.1 Cytowanie w tekście

- cytaty należy przytaczać w postaci oryginalnej,
- skracając cytaty, opuszczone fragmenty lub pojedyncze wyrazy cytowanego tekstu należy zastąpić trzema kropkami ujętymi w nawias okrągły (...),
- powinno się unikać nadmiernej ilości cytatów,
- do każdego cytatu należy podać informację bibliograficzną, czyli źródło, z którego zaczerpnięto dany cytat za pomocą przypisów (odnośników) (patrz p.3.2.3)

Przykład 1

„Zwrotność statku na sterach strumieniowych ocenia się na podstawie porównywania czasów obrotów statku przy pracujących sterach strumieniowych na prawą i lewą burtę w zakresie 0°-60° przy nastawach maszyny STOP i BWN”¹

Przypis

¹S.Gucma, Inżynieria ruchu morskiego. Wyd. Okrętownictwo i żegluga 2001.Gdańsk s.120

Przykład 2

„Przedmiotem zainteresowań nawigacji porównawczej jest wyznaczanie pozycji obiektu za pomocą (.....) rejestrowanego obrazu z obrazem wzorcowym”²

Przypis

²A.Stateczny, Nawigacja porównawcza, Wydawnictwo Gdańskie, Gdańsk 2001 s.9

3.2.2 Zaznaczanie cytatów

- cytowany tekst należy zaznaczyć przez użycie cudzysłowu,
- jeżeli w cytowanym tekście występują fragmenty ujęte w cudzysłów należy dla jego wyróżnienia zastosować cudzysłów francuski {...} lub zaznaczyć pojedynczymi przecinkami ‘...’
- jeżeli cytat jest powtarzany za innym autorem, należy obowiązkowo zaznaczyć.

Przykład 1

„Ciekawe jest stanowisko Einsteina: {Metoda naukowa zawiera w sobie dwa główne i najtrudniejsze kroki stawianie hipotez oraz dedukcje}³

Przypis

³ cyt. za A.Walczak, Zarys metodologii badań naukowych w nawigacji morskiej, Wyd. PPH Zapol, Szczecin 2005 s.115

Przykład 2

„Ciekawe jest stanowisko Einsteina: ‘Metoda naukowa zawiera w sobie dwa główne i najtrudniejsze kroki stawianie hipotez oraz dedukcje’⁴

Przypis

⁴ cyt. za A.Walczak, Zarys metodologii badań naukowych w nawigacji morskiej, Wyd. PPH Zapol, Szczecin 2005 s.115

3.2.3 Powiązanie przypisów z tekstem

- przypisy powinny być łączone z tekstem za pomocą odnośników (odsyłaczy) cyfrowych w postaci cyfr arabskich,
- odsyłacz cyfrowy zaznacza się w tekście głównym na końcu cytowanego tekstu,
- numer odnośnika pisze się czcionką podwyższoną o pół stopnia „...”¹
- obowiązuje numeracja ciągła w całym tekście.

3.2.4 Lokalizacja przypisów bibliograficznych w obrębie tekstu

- zaleca się umieszczanie przypisów u dołu strony,
- tekst główny należy oddzielić od przypisów linią ciągłą,
- ten sam numer, który znajduje się w tekście głównym, powinien być powtórzony na dole strony przy odpowiednim przypisie,
- numer w przypisie zaleca się pisać z wcięciem, obejmującym np.5 znaków, czcionką podwyższoną o pół stopnia,

- po numerze w przypisie nie stawiamy kropki ani nawiasów, przypisy u dołu strony powinny być zapisane mniejszą czcionką niż tekst główny, np.:

Przykład

¹Jurdziński M., Podstawy nawigacji morskiej, Wyd. Akademii Morskiej, Gdynia 2008

- dopuszcza się umieszczanie przypisów na końcu rozdziału lub dzieła; należy je wówczas umieszczać przed bibliografią załącznikową,
- jeśli odwołujemy się do kilku prac tego samego autora, zaleca się wymieniać prace starsze przed nowymi,
- kolejne pozycje należy zaznaczać kolejnymi numerami; po każdym numerze powinna być umieszczona kropka.

3.2.5 Redagowanie pozycji przypisów bibliograficznych

- pierwszy odsyłacz do książki czy artykułu powinien zawierać element opisu bibliograficznego dokumentu,
- w przypadku ponownego odwołania się do dokumentu już opisanego, jeżeli następujące po sobie przypisy dotyczą tej samej pracy, należy zamiast pełnego opisu stosować oznaczenie: op. cit., lub tamże, lub ibid., po którym następują numery stron

Przykład

¹Op. cit., s.3-6

²Tamże,s.12

³Ibid.,s.10

- jeżeli następujące po sobie przypisy dotyczą tej samej pracy, a dodatkowo powoływany tekst umieszczony jest na tej samej stronie, co w przypisie poprzedzającym, należy stosować jedynie określenie: tamże lub loc. cit., bez podawania numeru strony

Przykład

¹Tamże

²Loc. cit.

- jeżeli powołujemy się na dokument wymieniony w jednym z przypisów wcześniejszych, należy powtórzyć początkowe elementy opisu tego dokumentu, np. nazwę autora i tytuł lub początek tytułu danej książki, dodając numer odpowiedniej strony

Przykład

⁴Jurdziński M., Podstawy nawigacji morskiej, s.36 Wyd. Akademii Morskiej, Gdynia 2008

3.2.6 Dodatkowe wyjaśnienia

- Przy podawaniu przypisu (odnośnika) należy zachować następującą kolejność:
 - nazwisko autora i imię lub jego pierwszą literę,
 - tytuł pracy – może być pisany kursywą,
 - wydawnictwo
 - miejsce, rok wydania,
 - stronę lub strony, na której znajduje się informacja.
- Należy zwrócić uwagę na odmienną prezentację bibliograficzną artykułów z konferencji naukowych, o określonej nazwie. Najpierw podaje się:
 - autora – nazwisko i imię, ewentualnie skrót,
 - tytuł artykułu,
 - tytuł konferencji,
 - wydawnictwo,
 - miejsce i rok wydania,
 - strona lub strony, na której znajduje się informacja.

Przykład 1

O'Neil W., The Revised IMO Convention on the Standard of Training Certification and Watchkeeping of the Seafarers (STCW). Manning and Training Conference, ISF, London 1995.

Przykład 2

Zacher C.W., Problemy przyszłego świata jako wyzwanie edukacyjne społeczności, [w:] Edukacja nauczycielska w perspektywie wymagań zmieniającego się świata, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1998.

- c) Końcowe zestawienie bibliografii może spełniać informacje o wyborze literatury, aktów prawnych wykorzystanych w czasie przygotowania pracy związanej z interesującym nas problemem badawczym; stanowią wykaz przeczytanych pozycji bibliograficznych. Może także stanowić przypis źródłowy związany z treścią zawartą w pracy, wówczas musi na końcu odnośnika zawierać stronę lub strony, na której znajduje się informacja.
- d) Stosować poniższe wykazy pomocniczych skrótów

[b.m.]	- bez miejsca
[b.r.]	- bez roku
ibid. = ibidem	- tamże l
id. = idem	- ten sam, tenże
loco cit. = loco citato	- w miejscu cytowanym
op. cit. = opus citatum	- dzieło cytowane
por.	- porównaj
[s.a.] = sine anno	- bez roku
[s.l.] = sine loco	- bez miejsca

3.2.7 Wzory bibliografii systemu tradycyjnego.

a. Literatura

1. Ajdukiewicz K., Logika pragmatyczna, PWN, Warszawa 1965.
2. Archistein P., Hannaway O. (eds.), Observation, Experiment, and Hypothesis in Modern Physical Science, Mass. 1985.
3. Bagchi P.K., Logistics Benchmarking as a Competitive Strategy, Some Insights, "Logistics Information Management" 1997, vol. 10, Issue 1.
4. Bonjour L., The structure of Empirical Knowledge, Cambridge, Mass. 1987.
5. Buksiński T. (red.), Współczesna filozofia nauk. Profesorowi Janowi Suchowi w 60. rocznicę urodzin studia swoje dedykuję, Poznań 1991.

6. Chmielecka E., Problemy współczesnych teorii rozwoju nauk, Warszawa 1983.
7. Dendura K., Ocena jakości usług w kształceniu, w: Społeczna, ekonomiczna i konsumencka ocena jakości, praca zbiorowa pod redakcją T.Wawaka, Zakład Ekonomii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 1997.
8. Dendura K., Planowanie i ocena jakości w kształceniu akademickim, materiały konferencji „TQM – elementy i ich integracja”, Instytut Maszyn Roboczych i Pojazdów Samochodowych, Politechnika Poznańska, 1998.
9. Duch W., Korbicz J., Rutkowski, Tadeusiewicz R., Sieci neuronowe, Akademicka Oficyna Wydawnicza Exit, Warszawa 2000.
10. Einstein A., Infeld L., Ewolucja fizyki, PWN, Warszawa 1962.
11. Fleck L., Powstanie i rozwój faktu naukowego. Wprowadzenie do nauki o stylu myślowym i kolektywie myślowym, Lublin 1986.
12. Geymont L., Filozofia a filozofia nauki, PWN, Warszawa 1966.
13. Giertowski J., Meissner T., Podstawy nawigacji morskiej. Wyd. Morskie, Gdańsk 1969.
14. Gucma St., Inżynieria ruchu morskiego, Wyd. Okrętownictwo i Żegluga, Gdańsk 2001.
15. Hajduk Z., O akceptacji teorii empirycznej, Lublin 1984.
16. Holec M., Tymański P., Podstawy meteorologii i nawigacji meteorologicznej, Wyd. Morskie, Gdańsk 1973.
17. Jurdziński M., Wykorzystanie systemów nawigacji satelitarnej do oceny całkowitego znosu statku w rejonach ograniczonych . Materiały II Symposium „Nawigacja zintegrowana”, Instytut Nawigacji Morskiej, WSM w Szczecinie, Szczecin 2000.
18. Jurdziński M., Podstawy nawigacji morskiej, Wyd. AM Gdynia 2008.
19. Kamiński St., Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacje nauk, tow. Naukowe KUL, Lublin 1992.
20. Kotarbiński T., Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk, Zakład Nar. im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa – Kraków 1961.
21. Law Averill M., Kelton W. David., Simulation Modeling & Analysis, McGraw-Hill, New York 1982.
22. Model publicznej szkoły wyższej I jej otoczenia systemowego, w: Zasadnicze kierunki nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym, praca zbiorowa pod redakcją J.Woźnickiego, KRASP, Warszawa, marzec 1998.

23. Moiseev V., Otwarte modele dynamiczne do optymalizacji komputerowej. Materiały II Sesji Naukowej Informatyki, Szczecin 1997.
24. O'Neil W., The Revised IMO Convention on the Standards of Training Certification and Watchkeeping of Seafarers (STCW), Manning and Training Conference, ISF London 1995.
25. Pabis S., Metodologia i metody badań empirycznych, PWN, Warszawa 1985.
26. Pieter J., Ogólna metodologia pracy naukowej, Zakład Nar. im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa – Kraków 1967.
27. Popper K.R., Realism and the Aim of Science. From the Postscript to the Logic of Scientific Discover, London 1983.
28. Pryłowska E., Narzędzia planowania jakości zajęć dydaktycznych w systemie jakości ISO 9001:1994, materiały konferencyjne “Jakość kształcenia w perspektywie wejścia Polski do Uni Europejskiej”, Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, Płock 2000.
29. Rawa T., Metodyka wykonywania inżynierskich i magisterskich prac dyplomowych, Wyd. Art., Olsztyn 1999.
30. Such J., Wiśniewski J. (red.), Teoria i eksperyment, Poznań 1992.
31. Tarchalski M., Metodyka pisania pracy dyplomowej (inżynierskiej i magisterskiej), Fundacja WSM, Szczecin 1998.
32. Walczak A., Zarys metodologii badań naukowych w nawigacji morskiej, Wyd. PPH Zapol, Szczecin 2005.
33. Zacher L.W., Problemy przyszłego świata jako wyzwanie edukacyjnej społeczności, w: Edukacja nauczycielska w perspektywie wymagań zmieniającego się świata, Wyd. Akad.Żak, Warszawa 1998.

b. Akty prawne

1. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978, as amended in 1995 (STCW Convention) International Maritime Organization, London 1996.
2. Kodeks prawny, stan prawny na dzień 1 września 1994, Dom Wyd. ABC, Warszawa 1997.
3. Międzynarodowy kodeks zarządzania bezpieczną eksploatacją statków i zapobieganie zanieczyszczeniom, Wyd. Polski Rejestr Statków, Gdańsk 1995.
4. Międzynarodowe Konwencje o bezpieczeństwie życia na morzu, 1974 (SOLAS 1974) z poprawkami, Wyd. Polski Rejestr Statków, Gdańsk 2002.

5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 sierpień 2004r. w sprawie uzyskania pozwolenia na przeszukiwanie wraków statków lub ich pozostałości (Dz.U. z 2004r. nr 197 poz.2025).
6. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 czerwiec 1998r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać morskie budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz.U. z 1998. Nr 101 poz.645).
7. Ustawa z dnia 17 listopad 1994r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 1995, nr 7)

c. Strony internetowe

1. www.abe-inzjering.hr
2. www.bp2.blogger.com
3. www.cannon-fodder.mil.pl
4. www.cia.gov
5. www.defenselink.mil
6. www.escomm.com/images
7. www.gisis.imo.org/Public
8. www.modootel.co.kr
9. www.globalsecurity.org
10. www.gover.pl
11. www.icc-ccs.org/index
12. www.maritime-security
13. www.nato-pa.int
14. www.news.bbc.co.uk
15. www.plo.com.pl/flota
16. www.portalmorski.pl
17. www.science.howstuffworks.com
18. www.specialoperations.com
19. www.terroryzm.com
20. www.unodc.org/undoc/en/cnd.htm
21. www.wikipedia.org/wiki

Uwaga! Każda ze stron internetowych powinna mieć datę dostępu (dzień, miesiąc, rok).

3.3 System Harwardzki

3.3.1 W literaturze naukowej często jest stosowany system „harwardzki”. Za podstawę tworzenia przypisów bibliograficznych w tekście nie pojawiają się tam w ogóle numerowane odsyłacze w postaci cyferek ani gwiazdek na końcu cytatu, danych bibliograficznych na dole strony czy też na końcu rozdziału. System harwardzki jest oparty na prostej procedurze odwoływania się do dzieła.

3.3.2 Podstawowa zasada sprowadza się do podawania w tekście głównym w nawiasie półokrągłym lub kwadratowym nazwiska autora (lub skrótu tytułu w przypadku prac zbiorowych), daty wydania oraz numeru strony. Ten rodzaj przypisów określany bywa mianem przypisu „nazwisko/data” i występuje w wariantowych postaciach bez strony lub ze stroną,:

Przykład 1

(P.Nowak, 1999)

(P.Nowak, 1999, s.131)

(Biblioteki akademickie, 2005, s.3)

Bibliografia załączona na końcu dzieła nie jest numerowana, ale utrzymywana w kolejności alfabetycznej autorów. Na podstawie nazwisko/data można łatwo zidentyfikować przytoczoną pozycję (patrz – bibliografia systemu harwardzkiego).

3.3.3 W przypadku cytowania treści, które obejmują np. dwie strony, to w tym systemie należy zaznaczyć:

Przykład 2

„Warunki kwitu holowniczego ...korzystanie z usług holowniczych” (Hebel A. 1995 s.118-119)

3.3.4 Podczas przywoływania dwóch prac tego samego autora z jednego roku, to należy opatrzyć zarówno w tekście jak i w bibliografii literami a, b, trzech a,b,c.

Przykład 3

Walczak A. (2004 a) Terroryzm morski a zarządzanie bezpieczeństwem [w] Konferencja NOT „Bezpieczeństwo morskie w procesie gospodarowania na morzu”, NOT, Kołobrzeg

Walczak A. (2004 b) Żeglarstwo w dobie piractwa i terroryzmu [w] Konferencja szkoleniowa „Bezpieczeństwo” Wyd. PZŻ, Szczecin.

Przy stosowaniu przypisów można spotkać się z następującymi sytuacjami:

- jeżeli dana publikacja ma dwóch autorów, podaje się oba nazwiska, łącząc je spójnikiem „i”. Przykłady 4 (a-d)

a) [Kowalski i Nowak, 1994]

- podobnie można postąpić w przypadku trzech autorów, przy czym spójnik „i” stawia się przed ostatnim nazwiskiem,

b) [Malinowski, Kowalski i Nowak, 1971]

- jeśli autorów jest więcej niż trzech, podaje się tylko pierwszego z nich z dodatkiem skrótu „i in.” (lub „et.al.” w źródłach angielskojęzycznych), np.

c) [Malinowski i in., 1971]

d) [Smith et al.,2003]

- jeżeli kilka wykorzystywanych w pracy dokumentów ma autorów o tych samym nazwisku i ten sam rok wydania, wówczas rozróżnia się je za pomocą pierwszych liter imion autorów,

- jeżeli brak autorów podajemy: *Tytuł: podtytuł (napisany kursywą)*. Rok wydania. Wydanie (tylko jeśli jest inne niż pierwsze). Miejsce wydania: nazwa wydawnictwa. np.

e) *The Oxford English Dictionary*.1989. Oxford: Clarendon Press.

3.3.5 Źródła z czasopism i gazety

a) Artykuł z czasopisma-należy podać: nazwisko autora, imię (lub pierwsza litera imienia/imion), rok wydania. Tytuł artykułu: podtytuł artykułu. *Tytuł czasopisma (napisany kursywą, bez cudzysłowu)*, numer, s. (strony od-do).

Przykład 1

Przywarny M., 2010, Budowa stochastycznego modelu oceny bezpieczeństwa nawigacji, *Akademickie Aktualności Morskie*, Szczecin nr 1(65). s.10-11

b) Artykuły z gazety:

Należy podać nazwisko autora, imię (lub pierwsza litera imienia/imion), rok wydania. Tytuł artykułu: podtytuł artykułu. *Tytuł gazety (napisany kursywą, bez cudzysłowu)*, data publikacji (dzień, miesiąc), numer (ale: nie jest obowiązkowy), s. (strony od-do).

Przykład 2

Stanisławski P., 2012, Z komputerem pogadaj po ludzku, *Gazeta Wyborcza*, 21 marca, s.16-17

3.3.6 Źródła elektroniczne

Należy podać nazwisko autora, imię (lub pierwsza litera imienia/imion) lub nazwa instytucji sprawczej, rok wydania. *Tytuł: podtytuł (napisany kursywą)*. [typ nośnika np.

online, CD ROM]. Wydanie (tylko jeśli jest inne niż pierwsze). Miejsce wydania: nazwa wydawnictwa. Dostępny w: adres URL. [Dostęp: data].

Przykłady:

- a. Christiansen, Donald, 1999. *Electronics engineers handbook* [CD-ROM]. 4 ed. New York: McGraw-Hill [Dostęp: 20.03.2000]
- b. Fishman, R., 2005. *The rise and fall of suburbia* [online] Chester: Castle Press. Dostępny w: http://libweb.anglia.ac.uk/Digital_Library/E-books [Dostęp: 05.06.2005]
- c. Department of Health, 2002. National service framework for diabetes: Delivery strategy [online]. London: Department of Health. Dostęp w: <http://www.dh.gov.uk/assetRoot/04/03/28/23/04032823.pdf> [Dostęp: 05.05.2007]
- d. Woźniak I., 2008, *Globalny rynek biopaliw – czy to możliwe?* w <http://www.gospodarka.pl/33903>, globalny-rynek-biopaliw-czy-to-możliwe.1.56.1.htm [dostęp 04.03.2011]

3.3.7 Wzory bibliografii systemu harwardzkiego

Adamczewski Z., 1998. Wprowadzenie do numerycznego modelowania terenu, VII konferencja Naukowo-Techniczna „Systemy informacji przestrzennej”, Warszawa.

Balicki J., Kitowski Z. i Stateczny A., 1999. Artificial Neural Network for Modelling of Spatial Shape of Sea Bottom, IV Conference of Neural Networks and Their Applications, Zakopane.

Balicki J., Kitowski Z. i Stateczny A., 1998. Modelowanie kształtu dna morskiego za pomocą sztucznych sieci neuronowych, VIII Konferencja Naukowo-Techniczna „Systemy informacji przestrzennej”, Warszawa.

Bishop C.M., 1995. *Neural networks for Pattern Recognition*, Oxford University Press, New York.

Carlson R.E. and Foley T.A., 1991. *Radial Basis Interpolation Methods on Track Data*, Lawrence Livermore National Laboratory, No. UCRL-JC-1074238.

Clark I., 1987. *Practical Geostatistics*, Elsevier Applied Science Publishers, Essex.

Duch W. Korbicz J. i Rutkowski L., Tadeusiewicz R., 2000. *Biocybernetyka i inżynieria biomedyczna 2000m t.6, Sieci neuronowe*, Akademicka Oficyna Wydawnicza, Warszawa.

Tadeusiewicz R., 1998. *Elementarne wprowadzenie do techniki sieci neuronowych z przykładowymi programami*, Akademicka Oficyna Wydawnicza PLJ, Warszawa.

Tarwater A.E., 1985. A parameter study of Hardy's multiquadric method for scattered data interpolation, Lawrence Livermore National Laboratory, Technical Report UCRL -53670.

Tytuły bibliograficzne częściowo zapożyczone z pracy zbiorowej pod redakcją Andrzeja Statecznego, 2004, Metody nawigacji porównawczej, Wyd. Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk.

3.4 System Oksfordzki

W literaturze przedmiotu jest także preferowany system oksfordzki, który w zasadzie jest zupełnie podobny do systemu harwardzkiego. Odnosi się wrażenie, że jest to tylko stosowana inna nazwa tego samego systemu, powstała w zależności od pochodzenia autora lub miejsca wydania. Z jego opisu wynika, że: za podstawę tworzenia przypisów bibliograficznych, podobnie jak w systemie harwardzkim: w tekście nie występują w ogóle numerowe odsyłacze w postaci cyferek ani gwiazdek na końcu cytatu, danych bibliograficznych na dole strony czy też na końcu rozdziału. Natomiast na końcu zamieszczanego cytatu albo innego odwołania do czyjejś pracy przywołujemy (z reguły w nawiasie) nazwisko autora wraz z rokiem wydania cytowanej pracy, literą s. (czyli strona) i numerem strony cytatu, a zamieszczona na końcu pracy Bibliografia pozwala zidentyfikować przytaczaną pozycję. Potwierdza to także ww. podobieństwo obu systemów Uberto-Eco (2007), Jak napisać pracę dyplomową, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, s.206 ujmując jedną wspólną nazwą jako: „system: autor – rok wydania”.

3.4.1 Dowodem tych przypuszczeń jest również przypis w tekście angielskojęzycznej książki pt. „Wikiword”, autorstwa cytuję

Przykład 1

„A similar points is made by Kellner (1988a,p.122), who contends that in a media culture it is important to learn multiple ways of interacting with social reality.”

a w bibliografii

Przykład 2

Kellner, Douglas (1998a). 'Multiple Literacies and Critical Pedagogy in a Multicultural Society', *Educational Theory* 48 (1):102-122.

Identyczne jest także sposób prezentowania wykazu literatury na końcu książki, jak w systemie harwardzkim:

Przykład 3

3.4.2 REFERENCES (Literatura)

Aittola, Tapio, Riitta Koikkalainen and Esa Sironen (eds) (1995). *'Confronting Strangeness': Towards a Reflexive Modernization of the School*. Jyväskylän yliopisto.

Allman, Paula (1988). 'Gramsci, Freire and Illich: Their Contributions to Education for Socialism', in Tom Lovett (ed.), *Radical Approaches to Adult Education: A Reader*. London and New York: Routledge, pp.85-113.

Annan, Kofi (2002a). 'Koyhille on annettava esimerkki talouden hyodyista' [Poor People Need an Example of the Benefits of the Economy]. *Helsingin Sanomat*. 8 February.

Kellner, Douglas (1995). *Media Culture, Cultural Studies, Identity and Politics Between the Modern and the Postmodern*. New York and London: Routledge.

Kellner, Douglas (1998a). 'Multiple Literacies and Critical Pedagogy in a Multicultural Society', *Educational Theory* 48 (1):102-22.

Kellner, Douglas (1998b). 'From 1984 to One-Dimensional Man: Critical Reflections on Orwell and Marcuse', <http://www.uta.edu/huma/illuminations/kell13.htm> (retrieved 21 October 2006).

Kellner, Douglas (2000). 'Globalization and New Social Movements: Lessons for Critical Theory and Pedagogy', in Nicholas Burbules and Carlos Alberto Torres (eds), *Globalization and Education: Critical Perspectives*. London and New York: Routledge, pp.299-321.

Kellner, Douglas (2004). 'Technological Transformation, Multiple Literacies, and the Re-visioning of Education', *E-Learning* (1)1, http://www.wwords.co.uk/elea/content/pdfs/1/issue1_1.asp#2 (retrieved 21 October 2006).

Kellner, Douglas, and Richard Kahn (2006). 'Reconstructing Techno-literacy: A Multiple Literacies Approach', <http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/index.html>. (retrieved 21 October 2006).

3.4.3 Podobnie jest w polskiej literaturze naukowej, np. w treści książki: Tomasz Maruszewski, 2005. Pamięć autobiograficzna, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk, czytamy:

Przykład 1

„Zjawisko inflacji wyobraźni polega na tym, że ludzie wyobrażają sobie pewne zdarzenie, podwyższając subiektywną pewność faktycznego występowania (Garry: Pollaschek, 2000).”

w bibliografii:

Garry M., Pollaschek, D.L. (2000), Imagination and memory. Current Direction in Psychological Science 9, p.6-10.

3.4.4 Przykład 2

“Problematyka konstruowania wielopoziomowych reprezentacji była podejmowana we wcześniejszych pracach” (T. Maruszewski i Ścigała E. 1995, 1998)

w bibliografii:

Maruszewski T., Ścigała E. (1995). Poznawcza reprezentacja emocji. Przegląd Psychologiczny, 38, s.245-278.

Maruszewski T., Ścigała E. (1998). Emocje – aleksytymia – poznanie. Poznań: Humaniora.

3.4.5 W treści książki J. Świrko-Pilipczuk, 2011, Samodzielność w filozoficznych poglądach i koncepcjach człowieka..., Wyd. PPH Zapol, Szczecin czytamy:

Przykład 3

„Nitsche ukazuje konieczność uniezależnienia się człowieka od zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych ograniczeń. Człowiek wyższy musi pokonać samego siebie i innych w sobie przezwyciężyć. (Mackiewicz 1994)”.

W bibliografii:

Mackiewicz w., 1994. Filozofia współczesna w zarysie, Wyd. Agencja Witmark sc, Warszawa.

Ze względu na podobieństwo łatwo podjąć decyzję wyboru systemu.

Podsumowując rolę przypisów należy stwierdzić ich duże znaczenie w ocenie pracy dyplomowej.

Należy pozytywnie podkreślić, że przypisy winny **spełniać pewne warunki**, do których należą:

- **stosowanie jednego tylko wybranego systemu,**
- **konsekwencji w jego używaniu dla jednoznacznej identyfikacji zaczerpniętych lub cytowanych źródeł.**

3.5 Przypis numeryczny

Jest podawany w literaturze przedmiotu jako **uproszczony system**, który polega na odwołaniu się do bibliografii przez podanie w tekście głównym, w nawiasie kwadratowym, numeru pozycji do bibliografii załącznikowej, a często wraz z numerem strony, z której pochodzi cytowany fragment. Zatem może on tylko istnieć przy numerowanej literaturze na końcu. dzieła (pracy dyplomowej). Trudno go więc przypisać do któregośkolwiek systemu, który nie stosuje takiej formy.

Numerując literaturę uwzględnia się tradycyjny system. Lecz zasady tam stosowane są odmienne i w pełni spełniają potrzebną rolę wymagań informacyjnych.

Ze względu na powszechne użycie w technicznej literaturze naukowej podane są poniżej zasady odwoływania się do bibliografii zagranicznej.

3.5.1 Przykład 1

„Badania na statkach wykazały, że przyśpieszenie pionowe oraz zalewanie pokładu na dziobie są znacznie mniejsze na statkach dłuższych niż krótszych niezależnie od prędkości statku”[13]

W bibliografii:

[11]...

[12]...

[13] Bhattacharyya R.: Dynamics of Marine Vehicles, John Wiley&Sons Inc.,1978.

Taki zapis oznacza, że odwołujemy się do badań prezentowanego autora podejmującego badania dotyczące zalewania pokładu.

3.5.2 Przykład 2

Obecnie UNESCO promuje i wspiera międzynarodową współpracę 191 krajów członkowskich i 6 stowarzyszonych na polach edukacji, nauki, kultury i komunikacji [3, s.1].

Taki zapis oznacza, odwołujemy się do fragmentu na stronie 1 książki, wymienionej w bibliografii pod numerem [3].

W bibliografii:

[1]...

[2]....

[3] Edmondson, R. (2002), *Memory of the World. General Guidelines to Safeguard Documentary Heritage*, London: Academic Print, 120p.

Informacja bibliograficzna w postaci odsyłacza w nawiasie kwadratowym zawierające numer cytowanej pozycji [13] dotyczy przypadku przytoczenia jej jako ogólne podkreślenie związków z treścią zawartą w pracy dyplomowej. Drugi przykład dotyczy dodatkowej pozycji literatury wraz ze stroną informuje, np. [3,s.1] podkreślających szczegółowe związki merytoryczne z treścią pracy dyplomowej prezentujące opinie innych autorów.

3.5.3 Załączony poniżej fragment bibliografii książki T.H. Cepowski, *Numeryczne modelowanie właściwości morskich wybranych typów statków ze wstępnym etapem projektowania*, Wyd. AM w Szczecinie, 2011 s.313.

Podany poniżej wzór bibliografii wykazuje inny sposób prezentowania literatury w stosunku do pozostałych systemów.

Wzór bibliografii z przypisami numerycznymi

[1] Abramowski T.: Application of artificial neural networks to assessment of ship manoeuvrability qualities, *Polish Maritime Research*, No 2(56), Vol 15, pp 15-21, 2008.

[2] Abramowski T.: Combining Artificial Neural Networks and Simulated Annealing Algorithm for Increasing Ship Transport Efficiency, 9th International Conference on Computer and IT Applications in the Maritime Industries COMPIT'10, Gubbio, April 12-14, 2010.

[3] Adhia G.J., Pellegrino S., Ximenes M.O.: Practical considerations in the design and construction of FPSOs, *OMAE Specialty Symposium on FPSO Integrity*, 2004.

- [4] Almeida J., Vasconcelos A., Neves C., Oliveira E., Goulart M., Gomes R.: The Preliminary Design of the FPSO Maracana, International Student Offshore Design Competition, Rio de Janeiro Federal University Team, Rio de Janeiro, 2002.
- [5] American Bureau of Shipping (ABS): Guide for Building and Classing Facilities on Offshore Installations, 2000.
- [6] American Bureau of Shipping: Guidance Notes on Risk Assessment Application for the Marine and Offshore Oil and Gas Industries, 2000.
- [7] Arribas F.: Some methods to obtain the added resistance of a ship advancing in waves, Ocean Engineering, No 34, 2007.
- [8] Banda E., Belton R., Faley W., Holmes B., Ogah N., Spencer A.: Design of a Floating Production, Storage and Offloading (FPSO) System Oil Offtake System For Offshore West Africa, Ocean Engineering Program, Civil Engineering Department, Texas A&M University, 2003.
- [9] Bales N.K.: Optimizing the Seakeeping Performance of Destroyer – Type Hulls, David W. Taylor NSRDC, Maryland, USA, 1980.
- [10] Baltic Gateway Report: Future trends in the design of ro-ro and ro-pax vessels operating in the southern Baltic, Sea Highways Ltd, 2005.
- [11] Baranowski A., Bech T., Lech R.: Seakeeping qualities of open-top containerships. Polish Maritime Research, No 4(14), Vol 4, pp 22-25, 1997.
- [12] Bertram V.: Practical Ship Hydrodynamics, Butterworth-Heinemann, 2000.
- [13] Bhattacharyya R.: Dynamics of Marine Vehicles, John Wiley & Sons Inc., 1978.

4. UWAGI TECHNICZNE I REDAKCYJNE

4.1 Zewnętrzny wygląd i forma pracy

Wygląd zewnętrzny pracy winien się dobrze prezentować. Przynajmniej dwa egzemplarze przekazywane do dziekanatu powinny być oprawione w twardej okładkach z nadrukiem praca inżynierska/magisterska.

Ostateczna wersja pracy powinna być zatwierdzona przez promotora nie tylko pod względem metodologicznym i merytorycznym, ale także z punktu widzenia staranności i estetyki oraz prawidłowości graficznej i technicznej.

4.2 Wewnętrzny układ pracy

Przed wszystkim praca dyplomowa powinna być sformatowana z zachowaniem zaleceń poniżej podanych:

a) Wydruk

- Format A4.
 - Marginesy: górny – 30 mm, dolny – 25 mm, lewy – 40 mm.
 - Rodzaj czcionki: Times New Roman.
 - Wielkość czcionki: 12- 13.
 - Odstępy między wierszami: 1,5.
 - Wcięcie (akapit): 1,25.
 - Przypisy (odnośniki): umieszczane u dołu strony, oddzielają ją od tekstu poziomą linią.
 - Źródła zamieszczane są pod tabelami, rysunkami.
 - Numeracja stron jest liczona od strony tytułowej do opisu aneksu, w karcie tytułowej , tabelach, rysunkach obejmującej całe strony, jak również przy poprzednio wspomnianych stronach tytułowych nie stosuje się numeracji, pomimo że liczone są one w kolejności stron. Numerację stron umieszcza się w środku lub zewnętrznych miejscach dolnego marginesu.
- b) Każda kolejna część pracy** (wstęp, spis treści, poszczególne rozdziały, zakończenie, bibliografia, aneksy) ponownie powinna się rozpoczynać od nowej strony. Wyróżnienie należy eksponować wielkością grubością, krojem czcionki np. rozmieszczenie tytułów, rozdziałów, podrozdziałów, itp.

- c) **Tekst na stronach** powinien być pisany z uwzględnieniem akapitów, czyli wcięć z lewej strony wiersza. Stosuje się je w przypadkach zaczęcia nowej myśli, nowego ustępu.
- d) **Po każdym znaku interpunkcyjnym** użytym w środku zdania należy zostawić odstęp (spacja).
- e) **Przy wymienianiu nazwisk i imion** stosować zasadę pisania w pełnym brzmieniu imion tylko pierwszy raz. Następnie używamy tylko pierwszej litery imienia z kropką. Nie używa się przy wymienianiu nazwisk stopni czy tytułów naukowych, czyli (jak podaje H.Kaczmarek), a nie (jak podaje prof. H.Kaczmarek).
- f) **Przy wyliczaniu** stosować akapity, a dla przejrzystości prezentowanych elementów stosować myślniki lub oznaczenia literowe itp.
- g) **Rozmieszczenie** – należy pamiętać też o właściwym rozmieszczeniu na stronach rysunków, wykresów, tabel, schematów itp.
- h) **Wyróżnienia w tekście** – nie zapominać o możliwości korzystania z technicznych wyróżnień (kursywa, spacja, wytłuszczenie, wielkość itp.).
- i) **Używanie cudzysłówów należy stosować :**
- przy cytowaniu cudzego tekstu,
 - na podkreślenie zwrotu lub wyrazu, który występuje w znaczeniu odmiennym od potocznego, celem zwrócenia uwagi na odmienną jego rozumienia, np. „myślenie nakresowe”.
- j) **Użycie liczb w tekście**, np.
- 10 marca, a nie 10-tego marca,
 - przy użyciu do czterech liczb całkowitych nie oddziela się ich spacją, np. 4238,14. Spacje stosować powyżej pięciu cyfr, np. 20 438,14 – oznacza dwadzieścia tysięcy czterysta trzydzieści pięć i czternaście groszy.
- k) **Użycie powszechnych skrótów** jest dozwolone w sytuacjach nie budzących wątpliwości i powszechnie stosowanych, np.
1. br. – bieżącego roku
 2. itd. – i tak dalej
 3. por. – porównaj
 4. itp. – i tym podobne
 5. pt. – pod tytułem
 6. zob. – zobacz
- Jeżeli mogą budzić wątpliwości – należy umieścić w wykazie skrótów.

1) Poprawność stylistyczna i językowa tekstu

Praca dyplomowa nie jest powieścią o określonej puencie opisującą barwnie różne zdarzenia. Jest ona rzeczowym i ścisłym sprawozdaniem z przemyśleń i przeprowadzonych badań naukowych. Należy się zatem wystrzegać napuszonego stylu pseudo literackiego czy publicystycznego, nadmiernej ilości przymiotników, ale także kolokwializmów, czyli potocznego języka oraz żargonów zawodowych.

Należy używać formy bezosobowej („udowodniono”, „stwierdzono”), wyrażać myśli w sposób prosty, jasny i poprawny stylistycznie. O jakości pracy decydują względy nie tylko metodologiczne i merytoryczne, ale także logiczne, gramatyczne i stylistyczne.

Należy wystrzegać się formowania modnego wydłużania zdań oraz unikania powtórzeń tych samych słów w jego obrębie.

Należy zaglądać częściej do słownika ortograficznego i języka polskiego (internetu) oraz unikać formowania pracy złożonej niemal z samych cytatów oraz starych sformułowań i zwrotów języka fachowego.

Język angielski jest językiem zawodowym, nie może on jednak dominować w prezentacji treści opracowania, poza przyjętymi unarodowionymi terminami, np. „radar”, czy skrótami „GPS”, „INMARSAT”, „ECDIS” itp. Chodzi tutaj o staranność językową, a nie o imponowanie w operowaniu terminami języka obcego tam, gdzie można to wyrazić w języku ojczystym, np. „Wszedłem na rute” (route), „Podniosłem anker” (anchor) itp.

5. SCHEMAT PRACY DYPLOMOWEJ

WSTĘP

Wstęp powinien zawierać:

1. Motywy podjęcia określonego tematu, geneza pracy czyli zespół warunków i przyczyn, które złożyły się na myśl do podjęcia tego tematu pracy dyplomowej;
 - 1.1. Wynikające z niepokoju intelektualnego poznania interesujących zjawisk otaczającej rzeczywistości, rozwiązania z tym związanych problemów, czy pomysłów (poznawczy).
 - 1.2. Podłożem może być studiowana literatura przedmiotu, określone hobby lub zainteresowania naukowe (wyjaśniający).
 - 1.3. Inspiracje wynikające z praktyk morskich, potrzeby pogłębiania wiadomości zawodowych, choćby z jednego wycinka wiedzy zawodowej (użyteczny).
2. Podkreślenie ważności tematu dla celów:
 - poznawczych,
 - wyjaśniających zjawiska,
 - użytecznych.
3. Układ pracy – jej struktura opisująca w kolejności:
 - 3.1 2-3 zdaniowy opis każdego rozdziału, co zawiera,
 - 3.2 zarys źródeł literaturowych w aspekcie:
 - a) dzieł naukowych, opracowań zawodowych krajowych i zagranicznych,
 - b) trudności z pozyskaniem informacji potrzebnych do realizacji tematu swojej pracy.

ROZDZIAŁ 1 Temat (nazwa) w świetle literatury naukowej i zawodowej.

Powinien zawierać przegląd dotychczasowych badań nad wybranym zagadnieniem. Nie należy pisać:

- wszystkiego co związane jest z naszą pracą.

Należy dokonać umiejętnej:

- selekcji literatury naukowej i zawodowej, logicznej analizy przydatności i związku z tematem pracy,

- korzystać z najnowszych źródeł gromadzonych w bibliotekach, bazach danych i innych poznanych źródłach informacji z zakresu tematyki pracy w języku polskim i językach obcych. Starsze źródła mogą służyć do analizy porównawczej.

Rozdział ten musi mieć charakter syntetyczny i problemowy oraz mieć bezpośredni związek z tematem pracy.

ROZDZIAŁ 2 Metodologia badań.

Rozdział ten dotyczy określenia i scharakteryzowania własnej problematyki badawczej.

Przedstawiamy:

- cel pracy (można przedstawić we wstępie),
- problem główny (i szczegółowe),
- hipotezy główne (i szczegółowe), które wynikają ze zdobytej na wykładach wiedzy i z poznanej literatury,
- metody badań,
- definicje terminów i pojęć przyjętych w pracy (własne lub obce, które zostały zaakceptowane),
- teren badań,
- procedurę badań
 - a) opis metody badań do weryfikacji przyjętej hipotezy,
 - b) wielkość badanej grupy,
 - c) narzędzia pomiarowe,
 - d) sposób wykonywania pomiarów i ich dokumentowanie,
 - e) gromadzenie materiału badawczego.

UWAGA

Rozdział 1 i 2 mogą być połączone pt. „Literatura przedmiotu i metodologia badań”.

ROZDZIAŁ 3 i dalsze

Rozdział ten może składać się z jednego lub kilku rozdziałów, zależnie od tematu pracy i występujących szczegółowych problemów badawczych. W poszczególnych rozdziałach

przedstawiamy wyniki badań własnych w kontekście znanej nam literatury. Wnioski i uogólnienia formułujemy w takim przypadku w oparciu o te dwa źródła (badania własne i obce).

Rozdziały dalsze (4 i 5 itd.) poświęcone analizie i syntezie wyników badań zawierać powinny liczne przedstawienia graficzne: tabele, wykresy, rysunki, zdjęcia itp.

ZAKOŃCZENIE I WNIOSKI

Poza podsumowaniami każdego rozdziału praca dyplomowa powinna posiadać syntetyczne zakończenie i wnioski. Powinny one stanowić:

- ocenę realizacji założonych celów,
- informacje o zweryfikowaniu lub falsyfikacji (pełne wyjaśnienie) założonych hipotez,
- propozycje możliwego praktycznego zastosowania uzyskanych przez autora wyników badań,
- propozycje kierunku dalszych badań nad wybranym zagadnieniem.

BIBLIOGRAFIA

Wykaz literatury, którą posługiwaliśmy się w procesie pracy badawczej umieszcza się zaraz za zakończeniem i wnioskami przed aneksami (załącznikami).

WYKAZY (SPISY)

- tabel, rysunków, itp.

ANEKSY (ZAŁĄCZNIKI)

Aneks składa się z:

- dodatkowych tabel, wykresów, map, schematów, fotografii itp., których ze względu na duże rozmiary, czy nadmierną szczegółowość nie zamieszczamy w tekście. Informacje w nich zawarte są jednakże ważne dla prawidłowej interpretacji analizowanych zjawisk czy procesów;

- opisu przyrządów pomiaru, jeśli są to urządzenia nieznormalizowane, niespotykane w praktyce i mogą być w związku z tym nieznane czytelnikowi;
- opisu danych techniczno-manewrowych czy statecznościowych statku, jeżeli mają one ważny charakter informacyjny, lecz nie zasadniczy w rozwiązaniu problemu badawczego (wtedy w rozdziale merytorycznym charakteryzujemy potrzebne dane statku);
- wzorów technik badawczych. Zamieszczamy zatem wzory arkuszy obserwacji, na których zapisywaliśmy wyniki pomiarów i obserwacji, ankiet według których badaliśmy opinie itp.;
- programy obliczeniowe, algorytmy.

6. OCENA PRACY DYPLOMOWEJ

Ocenę pracy dyplomowej dokonuje promotor i wyznaczony przez dziekana recenzent – wypełniając załączony dokument.

Dyplomant powinien zapoznać się z zasadami i sposobem oraz zakresem oceny pracy dyplomowej.

Należy szczególnie zwrócić uwagę na strukturę tego dokumentu:

1. Ważną i podstawową sprawą jest zgodność treści pracy z tematem określonym w tytule. Jeżeli występuje niezgodność – dyskwalifikuje prezentowaną pracę.
2. Ocena struktury pracy, podział kolejności rozdziałów, kompletności itp. – dotyczy metodologicznej części pracy. A zatem prawidłowego określenia celu i jej zakresu, przedstawione do rozwiązania problemów badawczych, ustalonych hipotez itd. oraz zastosowanej procedury badawczej.
3. Merytoryczna strona jest zasadniczym elementem oceny pracy, prezentuje pozytywne, jak i negatywne opinie przez analizę treści, weryfikację założonych hipotez oraz uzyskanych wyników.
4. W punkcie czwartym jest miejsce na szczególne opinie podkreślające zarówno merytoryczne, jak i metodyczne cechy opracowania oraz przygotowanie dyplomanta do wykonywania zawodu.

5. Ważnym elementem pozwalającym na wyższą ocenę pracy jest nowatorskie ujęcie podjętego problemu.
6. Opiniujący zwracają uwagę na wykorzystane źródła, biorąc pod uwagę aktualności wydawnicze, związek przedstawionych pozycji z tematem pracy oraz korzystanie z literatury naukowej polskiej i zagranicznej.
7. Ocena pracy pod względem formalnym dotyczy poprawności językowej, opanowania techniki pisania, właściwego stosowania odsyłaczy itp. czyli zaleceń niniejszego poradnika.
8. W punkcie ósmym jest oceniana jakość pracy dyplomowej, której treści mogą być wykorzystane poza uczelnią.
9. Ogólna ocena jest wypadkową całości opracowania biorącą pod uwagę wszystkie aspekty i wyniki ewaluacji poszczególnych punktów zawartych w tym dokumencie.

Akademia Morska w Szczecinie
Wydział Nawigacyjny
Dziekanat Studiów Niestacjonarnych
70-500 Szczecin, ul. Włókna Chłobrego 1-2
tel. (091) 48-09-358, fax (091) 48-09-466

Szczecin, dnia

PAN/PANI

.....
.....
.....

Proszę Pana / Panią o ocenę załączonej pracy dyplomowej

..... studenta

Egzamin dyplomowy przewiduje się w dniu

DZIEKAN

OCENA PRACY DYPLOMOWEJ

Temat pracy:

.....

Imię i nazwisko

Numer albumu Seminarium Profesora

Instytut (Katedra)

1. Czy treść pracy odpowiada tematowi określonymu w tytule

.....

2. Ocena układu pracy struktury podziału kolejności rozdziałów, kompletności tez itp.

.....

.....

3. Merytoryczna ocena pracy:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Inne uwagi:

.....

.....

.....

.....

5. Czy i w jakim zakresie praca stanowi nowe ujęcie problemu

.....

.....

.....

6. Charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł:

.....

.....

7. Ocena formalnej strony pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisania pracy,

spis rzeczy, odsyłacze)

.....

.....

8. Sposób wykorzystania pracy (publikacja, udostępnienie instytucjom, materiał źródłowy)

.....

.....

9. Pracę oceniam jako :

.....

.....
data

.....
podpis

**KLASYCZNY UKŁAD
INŻYNIERSKIEJ PRACY
DYPLOMOWEJ**

- Strona tytułowa.
 - Spis treści.
 - Wykaz skrótów i symboli używanych w pracy.
 - Wstęp (inspiracja, geneza pracy, krótka charakterystyka, układ rozdziałów).
-
1. Przegląd literatury krajowej i zagranicznej dotyczącej tematu pracy, definicji i informacje o wynikach zastosowań i badań przedmiotu opracowania.
 2. Cel i zakres pracy oraz definicje przyjęte w opracowaniu własnym. Wyszczególnienie zadań do osiągnięcia postawionego celu: poznawczy, wyjaśniający, użyteczny oraz problemów badawczych i hipotez.
 3. Wybór metody realizacji zadań (modelowe, konstrukcyjne, analityczne, statystyczne, studyjne, itp.). Procedury postępowania według określonego porządku (czyli planu i koncepcji pracy dyplomowej).
 4. Realizacja badań według przyjętej metody (rozdziały merytoryczne).
 5. Prezentacja wyników pracy (model, sprawozdanie, opisy itd. i ich interpretacja) analiza i synteza z zastosowaniem wiedzy z dyscypliny studiów (nawigacja, eksploatacja statku, stateczność, oceanografia, meteorologia, itd.) oraz dyscyplin podstawowych (fizyka, matematyka, informatyka)
 6. Wnioski końcowe.
 7. Bibliografia.
 8. Aneksy:
 - wykaz tabel,
 - wykaz rysunków (wykresy, schematy itp.)
 - dane na temat obiektu badawczego - np. dane techniczno-manewrowe statku czy stateczności,
 - załączone akty prawne, przepisy itp.
 - schematy, fotografie, mapy, itp.,
 - opis przyrządów pomiarowych,
 - wzory technik badawczych: ankiety, arkusze, obserwacyjne, komputerowe, programy obliczeniowe itp.

Ilość egzemplarzy - 4:

- 2 – Dziekanat
- 1 – promotor
- 1 - własny

Treść w języku polskim (ew. za zgodą dziekana w języku angielskim). Pisane obustronnie. Strona tytułowa, spis treści, wykaz skrótów, wstęp, wnioski, bibliografia oraz załączniki nie są rozdziałami.

KLASYCZNY UKŁAD MAGISTERSKIEJ PRACY DYPLOMOWEJ

1. Strona tytułów.
2. Spis treści.
3. Wykaz skrótów i symboli używanych w pracy.
4. Wstęp (inspiracja, geneza pracy, krótka charakterystyka, układ rozdziałów).
5. Przegląd badań w świetle krajowej i zagranicznej literatury naukowej i zawodowej dotyczącej tematyki pracy (teorie, koncepcje, definicje, informacje o wynikach dotyczących przedmiotu badań).
6. Metodologia badań:
 - cel i zakres badań, definicje używanych pojęć w pracy;
 - problem badawczy (problemy szczegółowe);
 - hipoteza główna (hipotezy szczegółowe); zmienne zależne i niezależne;
 - dobór wskaźników;
 - zastosowane metody badawcze.
7. Procedura badawcza, organizacja procesu badawczego, teren badań, prowadzenia pomiarów, narzędzia i warunki:
 - przeprowadzenie badań;
 - gromadzenie materiału badawczego.
8. Analiza (ilościowa i jakościowa) - wyniki z uzyskanych badań w kontekście znanej literatury.
 - weryfikacja hipotez.
9. Wnioski własne.
10. Zakończenie.
11. Bibliografia.
12. Aneksy:
 - wykaz tabel,
 - wykaz rysunków (wykresy, schematy itp.)
 - dane na temat obiektu badawczego - np. dane techniczno-manewrowe statku czy stateczności,
 - załączone akty prawne, przepisy itp.
 - schematy, fotografie, mapy, itp.,
 - opis przyrządów pomiarowych,
 - wzory technik badawczych: ankiety, arkusze, obserwacyjne, komputerowe, programy obliczeniowe itp..

Ilość egzemplarzy - 4:

2 – Dziekanat

1 - promotor

1 - własna.

Treść w języku polskim (ew.za zgodą dziekana w języku angielskim) Pisane obustronnie.

Uwagi: Numeracja jest (algorytmem) kolejnością postępowania Nr 1-4 to tytuły bez numeracji rozdziałowej Nr 5 (Rozdział 1), Nr 6 (Rozdział 2), Nr 7 (Rozdziały i ich ilość zależne od tematu pracy i zakresu badań, gdzie może być włączona analiza i weryfikacja hipotez). Rozdział następnym to: wnioski własne (mogą być zakończeniem pracy).

.....
/Imię i nazwisko/

.....
adres/

.....
/telefon kontaktowy/

.....
/kierunek studiów / specjalność //studia stacjonarne / niestacjonarne/

Nr albumu.....

**Biuro Personalizacji Danych Studenta
Akademii Morskiej
w Szczecinie**

Wniosek o odpis dyplomu w języku obcym i suplementu w języku angielskim*

Proszę o wydanie odpisu dyplomu w języku..... oraz suplementu
w języku angielskim.

Data obrony:.....

Temat pracy dyplomowej w języku angielskim brzmi:

.....
.....
.....

.....Oświadczam, że:

1. Uzupełniłem(am) dokumentację przebiegu studiów o tłumaczenie wykazu przedmiotów na język angielski w przypadkach, kiedy część studiów była realizowana na innej uczelni**,
2. Przedstawiłem(am) w języku angielskim informację o dodatkowych osiągnięciach**.
3. Dołączyłem(am) tłumaczenia odbytych praktyk na język angielski**.

/ czytelny podpis studenta/

Załączniki:

1. Dowód opłaty za odpis dyplomu
2. Fotografia (2 szt.) o wym. 4,5x6,5 cni

*) Uwaga; 0 odpis dyplomu i suplementu można ubiegać się do 30 dni od daty złożenia egzaminu dyplomowego

***) *niepotrzebne skreślić*

BIBLIOGRAFIA PORADNIKA

A. Literatura

- Boc R. (2011), AIS dalekiego zasięgu – metody łączności i ich analiza (praca magisterska pod kierunkiem A.Walczaka, s.9-10).
- Cepowski T.,H. (2011), Numeryczne modelowanie właściwości morskich wybranych typów statków ze wstępnym etapem projektowania, Wyd. AM w Szczecinie, s.313.
- Gucma S. (2001), Inżynieria ruchu morskiego. Wyd. Okrętownictwo i żegluga 2001.Gdańsk s.120.
- Hajduk Z. (1984), O akceptacji teorii empirycznej, Lublin.
- Hebel A. (1995), Poradnik Ubezpieczeń Morskich, Wyd. Foka, Szczecin, s.118
- Holec M., Tymański P., Podstawy meteorologii i nawigacji meteorologicznej, Wyd. Morskie, Gdańsk 1973.
- Juhasorawtas Terevaden, (2010), Wikiworld, Pluto Press, London, s.185.
- Jurdziński M., Podstawy nawigacji morskiej, Wyd. Akademii Morskiej, Gdynia 2008, s.511
- Kamiński St., Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacje nauk, Tow. Naukowe KUL, Lublin 1992.
- Krajewski M. (1998), Praca dyplomowa z elementami edytorstwa, Wyd. WSHE, Włocławek, s.82-100;107-142.
- Larski Z. (1999), Zasady pisania prac naukowych, Wyd. Wat 19(10).
- Leszek W. (2007), Technologia pisarstwa naukowego, Wyd. ITEE, Radom, s.197-198.
- Majchrzak J., Mendel T. (1995), Metodyka pisania prac magisterskich I dyplomowych, Wyd.Akademia Ekonomiczna, Poznań, s.37-38.
- Maruszewski T. (2007), Pamięć autobiograficzna, Wyd. Psychologiczne, Gdańsk, s.71.
- Nowicki a. (1992), Manewrowanie statkiem w warunkach specjalnych, Wyd. Oddraum, Szczecin, s.114-128.
- O'Neil W., The Revised IMO Convention on the Standards of Training Certification and Watchkeeping of Seafarers (STCW), Manning and Training Conference, ISF London 1995.
- Pabis S., Metodologia i metody badań empirycznych, PWN, Warszawa 1985.
- Przywarty M. (2010), Budowa stochastycznego modelu oceny bezpieczeństwa nawigacyjnego, Akademickie Aktualności Morskie nr 1(65), s.10-11.

- Pytkowski W. (1985), Organizacja badań i ocena prac naukowych, PWN, Warszawa, s.307-309.
- Rawa T. (1999), Metodyka wykonywania inżynierskich i magisterskich prac dyplomowych, Wyd. Art., Olsztyn, s.80-96.
- Rymarz W. (1995), Podręcznik Międzynarodowego Prawa Drogi, Wyd. Trademar, Gdynia, s.83.
- Sarka H. (1984), A Theory of Method, Berkeley – Los Angeles – London, p.95.
- Stanislawski P., 2012, Z komputerem pogadaj po ludzku, *Gazeta Wyborcza*, 21 marca, s.16-17
- Stateczny A., Łubczonek J. (2004), Modele powierzchni terenu [w] Praca zbiorowa (red.) A.Stateczny, Metody nawigacji porównawczej, Gdańsk, s.213-215.
- Stateczny A. (2001), Nawigacja porównawcza, Wyd. Gdańskie, Gdańsk, s.9.
- Such J. (1975), Problemy weryfikacji wiedzy. Studium metodologiczne, PWN, Warszawa.
- Such J. (1973), Wstęp do metodologii ogólnej nauk, UAM, Poznań, s.168-196.
- Szubrycht T. (2008), Awwaria wspólna, [w] Leksykon bezpieczeństwa morskiego, Wyd. AHW, Gdynia, s.13-14.
- Świrko-Pilipczuk I. (2011), Samodzielność w filozoficznych poglądach i koncepcjach człowieka – implikacje pedagogiczne, Wyd. Zapol, Szczecin, s.86.
- Tarchalski M. (1998), Metodologia pisania pracy dyplomowej (inżynierskiej i magisterskiej), Wyd. Fundacja WSM, Szczecin, s.76-92.
- Umberto Eko (2007), Jak pisać prace dyplomowe, przeł. S. Jurkawlaniec, Wyd. UW, Warszawa, s.206-223.
- Urbański J., Kopacz Z., Posiła J. (1979), Nawigacja morska, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk, s.123-128.
- Walczak A. (1974), Seminarium i praca dyplomowa z nawigacji, Wyd. WSM, Szczecin, s.85-99.
- Walczak A. (2003), O jakości kształcenia w polskich uczelniach morskich, Wyd. WSM, Szczecin, s.139-151.
- Walczak A., Zarys metodologii badań naukowych w nawigacji morskiej, Wyd. PPH Zapol, Szczecin 2005.
- Walczak A. (2007), Rola seminarium dyplomowego w uczelniach morskich, Wyd. AM Szczecin, s.48-50.
- Wójcicki R. (1982), Wykłady z metodologii nauk, UW, Warszawa.

Zacher L.W., Problemy przyszłego świata jako wyzwanie edukacyjnej społeczności, w: Edukacja nauczycielska w perspektywie wymagań zmieniającego się świata, Wyd. Akad.Żak, Warszawa 1998.

B. Źródła internetowe

Kowalska M., 2000, opracowanie na podstawie B. Antczak; Przypisy i bibliografia załącznikowa – poradnik dla piszących prace dyplomowe [online]. Dostępny [http://ww.home.umk.pl/~koma/Przypisy: rodzaje, systemy itp.](http://ww.home.umk.pl/~koma/Przypisy:rodzaje,systemy itp.) (dostęp 27.03.2012).

Ładykowski P. (brak daty), Zasady tworzenia przypisów bibliograficznych [online]. Dostępny [w] [http:// usfiles.us.szc.pl/plik1195420289.pdf](http://usfiles.us.szc.pl/plik1195420289.pdf) (dostęp 27.03.2012).

Reguły korzystania z cudzych prac [online]. Dostępny [w] http://www.home.umk.pl/~koma/korzystanie_zcudzych.htm.

Zasady tworzenia przypisów bibliograficznych i bibliografii załącznikowej na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu (zał. do zarządzenia nr 39/2011 Rektora UE z dnia 25.07.2011r). Dostępny [w] <http://www.ue.poznan.pl/att/zal...cznik2.pdf> (dostęp 27.03.2012)

C. Normy prawne

ISO 5127:2001 – Międzynarodowa norma: Information and dokumentary.

PW-ISO 690-[2002] Polska norma. Dokumentacja, Przypisy bibliograficzne, zawartość, forma, struktura, OKN, s.1-29.